

Pojetí práva: „The fish cannot go to court“

- PŽP chrání mimo jiné druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich přírodní stanoviště, ekosystémy, biologickou rozmanitost, krajinu.
- Antropocentrické pojetí práva
- schutznormtheorie, interest theory

Způsoby účasti veřejnosti

- Různé přímé/nepřímé, formální/neformální
- Petiční právo
- Shromažďovací právo
- Sdružovací právo
- Referendum

- Informace
- Účast na rozhodování
- Soudní ochrana

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí – proč?

Je to nutné?

Klady?

Environmentální demokracie – odpovědnost, transparentnost

Znalost poměrů a blízkost ke zdroji

Pomocná ruka

Veřejná podpora rozhodnutí

Rozvoj environmentální výchovy a vzdělání

Proč ne?

Pouze procesní práva, široký rozsah, bezplatné nebo takřka

bezplatné, ne nutně ochrana životního prostředí – osobní zájmy...

Platonická láska

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí – proč?

Obejdeme se bez veřejnosti?

- Preventivní průřezové procesy
- Povinnosti správních orgánů příslušných k vedení různých procesů a řízení *ex offio*
- Činnost dotčených orgánů (stanoviska a závazná stanoviska – odborné hledisko)
- Přezkumné řízení, obnova řízení a další mimořádné opravné prostředky
- Povinnosti orgánů činných v trestním řízení
- Aktivní legitimace Veřejného ochránce práv a Nejvyššího státního zástupce

- Ale když se věci nevyvíjejí podle zákona?

Účast veřejnosti na ochraně životního prostředí – proč?

Nastavení systému účasti veřejnosti:

Definice veřejnosti

Rozsah práv

Procesní možnosti

Dostupnost, rozsah, účinnost soudní ochrany (*actio popularis*, hromadné žaloby)

Právní pomoc, moderace nákladů řízení...

Ale i komplexní nástroje:

Vyjednávání

Jednotné povolovací řízení

Přehledná pravidla

Nedostatky českého systému

- **Fragmentace podmínek účasti veřejnosti**
- **Neschopnost celkového nastavení a propojení povolovacích řízení**
- **Minimalistický přístup k harmonizačním požadavkům**
- **Vnímání účasti veřejnosti jako nežádoucí**

„Smyslem a účelem jejich účasti ve stavebních řízeních není blokáde, zdržování a protahování realizace stavebního záměru procesními obstrukcemi, nýbrž to, aby kvalifikovaně, tj. odbornými argumenty z oblasti ochrany životního prostředí, urbanismu apod., hájila dotčené (veřejné) zájmy ochrany přírody a krajiny v konkurenci jiných veřejných zájmů a zájmů soukromých.“

(rozsudek NSS ze dne 4. 5. 2011, č. j. 7 As 2/2011 – 52)

Vnitrostátní právní systém

Ústavní právo

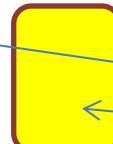

Trestní právo

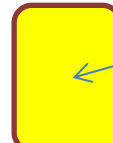

Správní právo

Právo životního prostředí v užším pojetí

Civilní právo

Další odvětví

NORMY
PŽP

Saúl Lliuya

Správní právo

Právo životního prostředí

Regulace územního plánování a výstavby

Daňové předpisy, státní dotace

Správní trestání

Právo životního prostředí

Ochrana přírody a krajiny

Ochrana ovzduší

Chemické látky

Ochrana vod

Obaly, odpady

Ochrana zvířat

Pojem účasti veřejnosti

- v **širším smyslu výkon politických práv**, zejména práva sdružovacího, shromažďovacího, petičního, uskutečňování práva podílet se na správě věcí veřejných, a to buď přímo nebo prostřednictvím volených zástupců (aktivní i pasivní volební právo do zastupitelských a samosprávných orgánů všech stupňů, účast v referendu), **uskutečňování práva na informace, podávání podnětů a stížností**, účast v řízeních, která nejsou správními řízeními, a ve správních řízeních, **účast v občanskoprávních řízeních**, účast institucionalizované povahy (výkon funkce veřejných strážů), **výkon vlastnického práva** a uzavírání dohod a ostatní formy spolupráce s orgány veřejné správy.
- v **užším smyslu** jako **účast ve správních řízeních a procesech**, které s životním prostředím souvisejí. Ta může nabývat různé intenzity v závislosti na procesním postavení konkrétního subjektu, od slabších forem (**konzultativní účast**) podání připomínek bez větší možnosti ovlivnit finální rozhodnutí až po silnou formu (**plnoprávná účast**) postavení účastníka řízení, jemuž svědčí možnost podávání námitek i obrany proti vydanému rozhodnutí.

Pojem veřejnosti a dotčené veřejnosti

- **Pojem veřejnost** je užíván ve smyslu „každý“, zejména v rámci úpravy práva na přístup k environmentálním informacím, které musí být přístupné všem osobám bez jakékoliv povinnosti prokazovat zájem. Objevuje se ale též v úpravě účasti na rozhodovacích procesech jako například v čl. 6 odst. 7 Aarhuské úmluvy, který přiznává právo předkládat připomínky, informace, rozборы nebo stanoviska v rámci řízení o specifických činnostech všem příslušníkům veřejnosti.
- **Pojem dotčená veřejnost** zahrnuje dotčené osoby, což jsou v českém pojetí zejména dotčení vlastníci a také ekologické spolky. Jedná se o pojem typický pro plnohodnotnou úpravu účasti na rozhodovacích procesech a možnost domáhat se soudní ochrany. Dotčená veřejnost nemusí být definována vnitrostátní úpravou, ale musí dotčené veřejnosti v pojetí Aarhuské úmluvy, mezi kterou budou vždy patřit i ekologické spolky, umožnit širokou účast na rozhodování a přístup k soudní ochraně.
- Pro všechny procesy obecně platí, že jednotlivcům v nich bývá zásadně přiznána pouze účast konzultativní, pokud jim neschází výhodnější pozice například z titulu dotčení vlastnických práv.

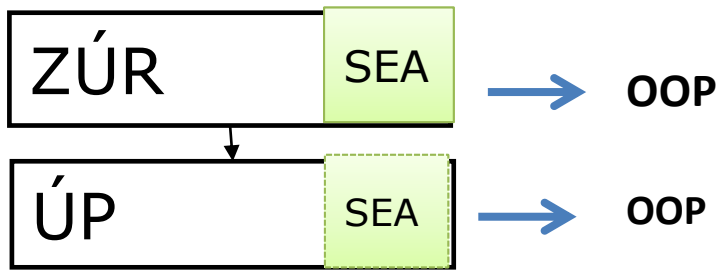

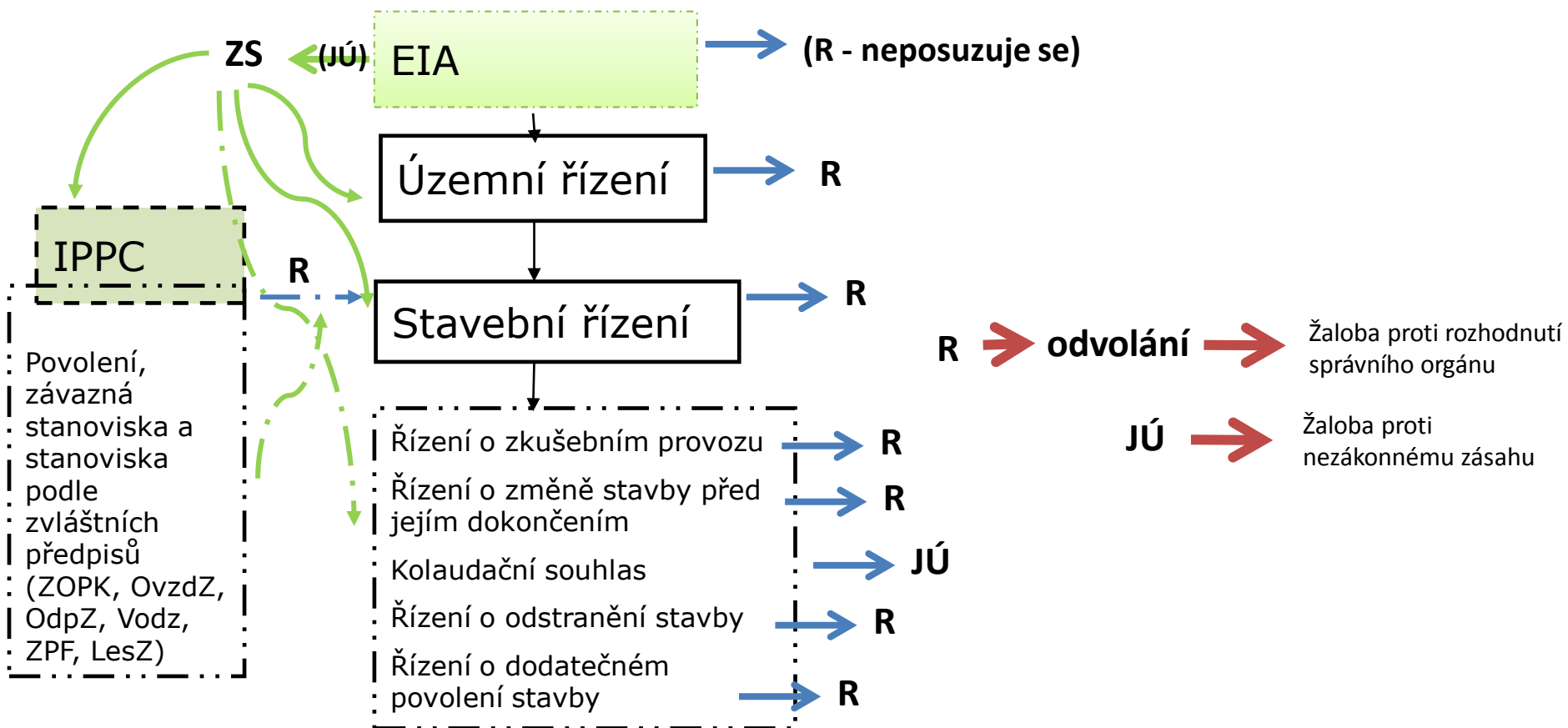
Účast veřejnosti na rozhodování

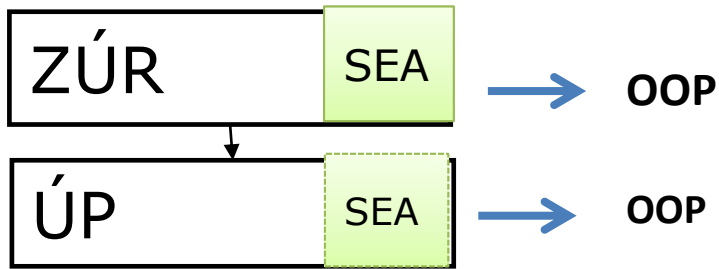
Dvě cesty k plnoprávné účasti:

- Vlastní úprava účastenství nebo obecná úprava ve správním řádu.
- Úprava počítající se zapojením ekologických spolků v řízeních i podle jiných právních předpisů: § 70 ZOPK, § 9c zákona EIA.

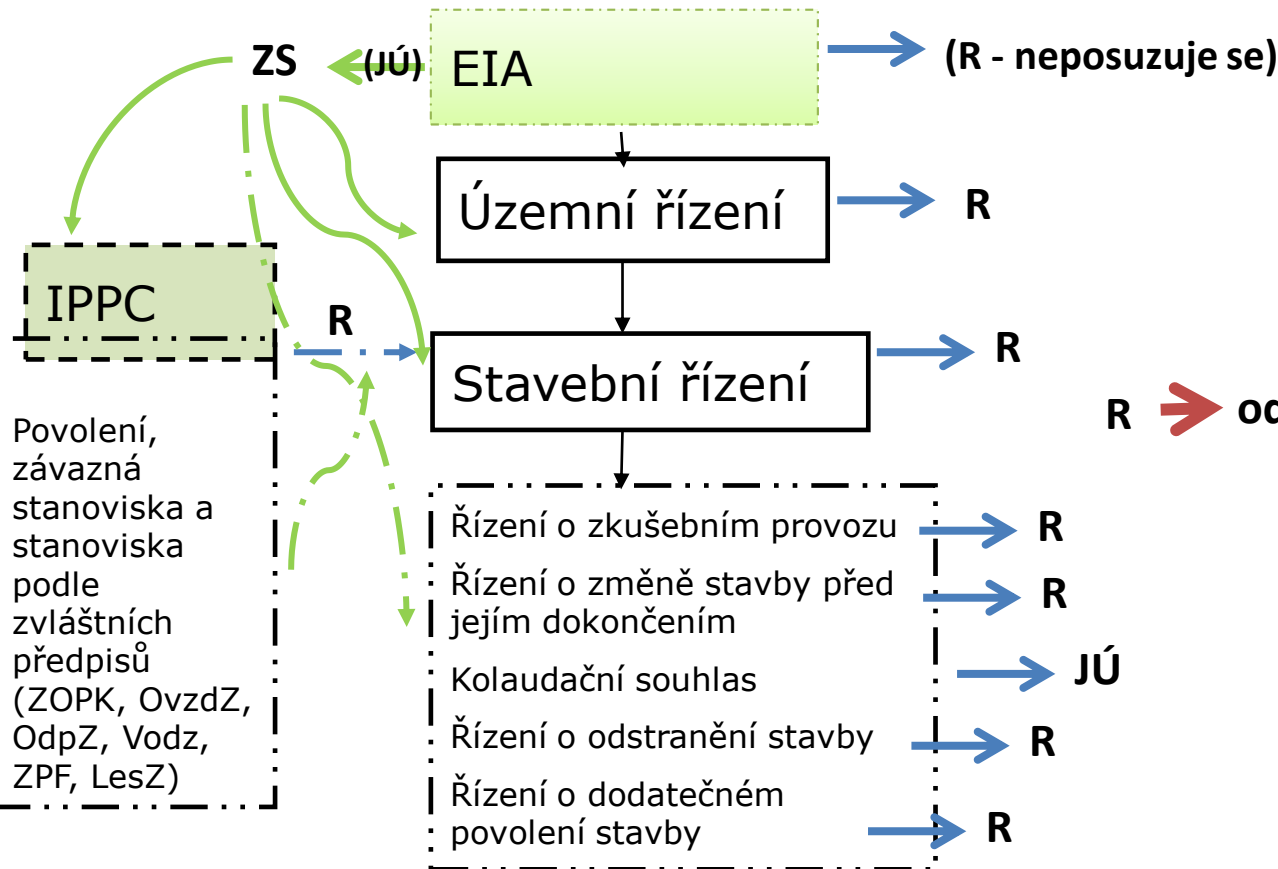

 Návrh na zrušení OOP

→ Návrh na zrušení OOP

R ⇒ odvolání ⇒ Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu

JÚ ⇒ Žaloba proti nezákonnému zásahu

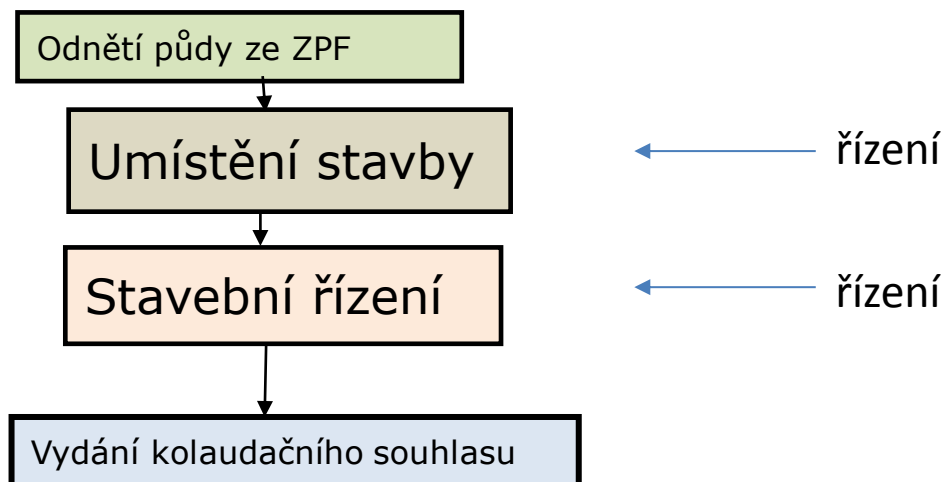
Povolení, závazná stanoviska a stanoviska podle zvláštních předpisů (ZOPK, OvzdZ, OdpZ, Vodz, ZPF, LesZ)

Výstavba stálého kempu s celkovou kapacitou 100 ubytovaných

Výstavba stálého kempu s celkovou kapacitou 100 ubytovaných

- **Příloha č. 1/Kat. II, bod 10.12 zákona o posuzování vlivů, EIA neproběhne,**
- **IPPC není,**
- **Zemědělská půda.**

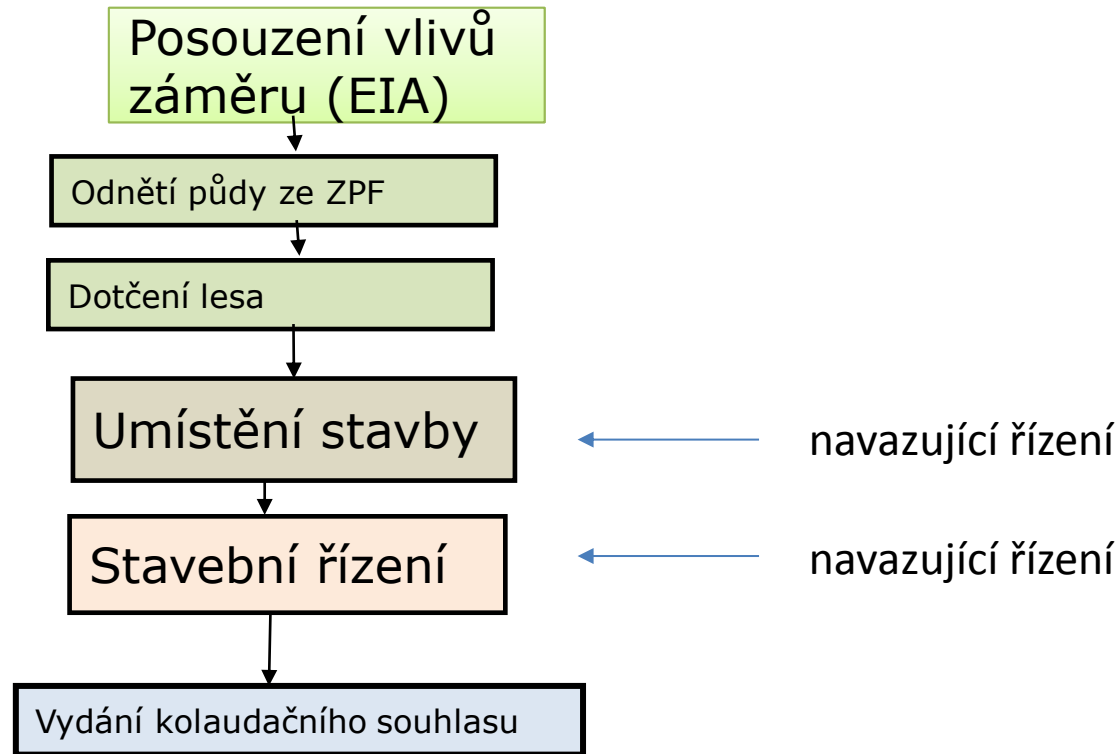

V územním řízení se nepřihlíží k námitkám k věcem, o kterých bylo rozhodnuto při vydání územního nebo regulačního plánu (§ 89 odst. 2 StavZ). Ve stavebním řízení se pak již nepřihlíží k námitkám účastníků řízení, které byly nebo mohly být uplatněny při územním řízení, při pořizování regulačního plánu nebo při vydání územního opatření o stavební uzávěře anebo územního opatření o asanaci území (§ 114 odst. 2 StavZ). Také zpravidla platí, že oprávněný subjekt musí podat připomínku či námitky ve stanovené lhůtě, zmešká-li ji, k jeho připomínce či námitce se nepřihlíží.

Výstavba stálého kempu s celkovou kapacitou 100 ubytovaných

- **Příloha č. 1/Kat. II, bod 10.12 zákona o posuzování vlivů, EIA proběhne (10 m od lesa)**
- **IPPC není,**
- **Zemědělská půda.**

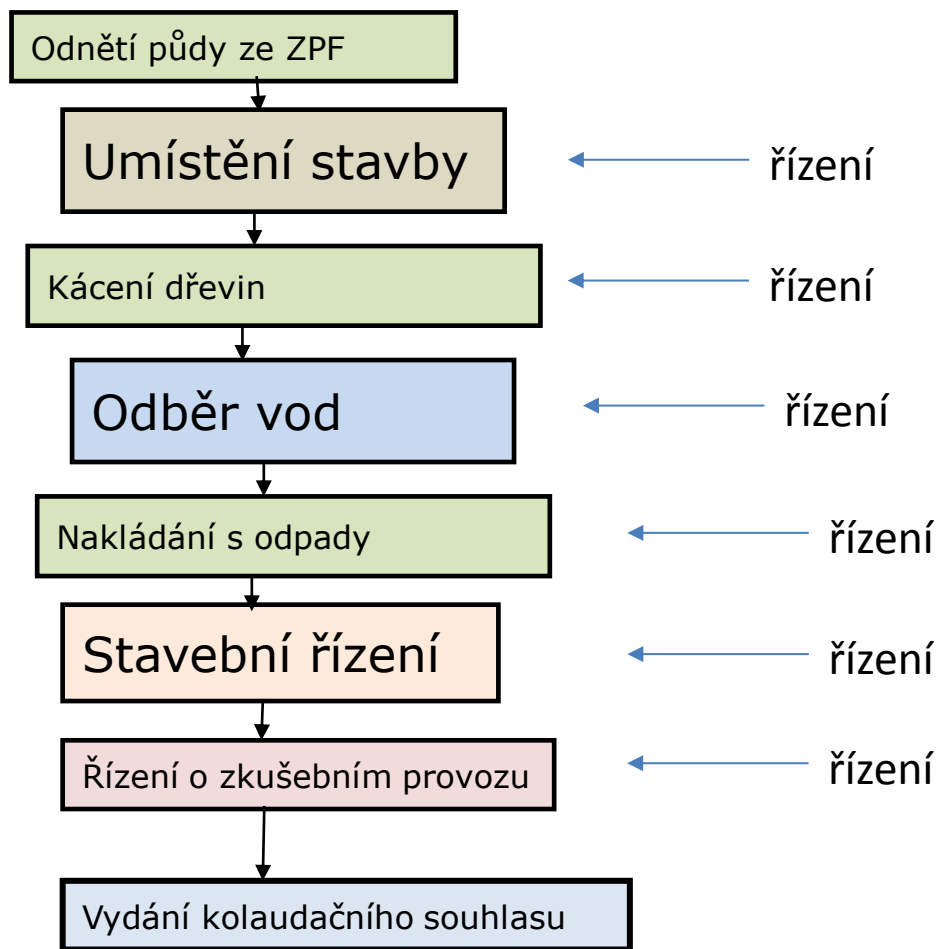
§ 14/2 LesZ: *Dotýká-li se řízení podle zvláštních předpisů zájmů chráněných tímto zákonem, rozhodne stavební úřad nebo jiný orgán státní správy jen se souhlasem příslušného orgánu státní správy lesů, který může svůj souhlas vázat na splnění podmínek. Tohoto souhlasu je třeba i k dotčení pozemků do vzdálenosti 50 m od okraje lesa. Souhlas vydávaný jako podklad pro rozhodnutí o umístění stavby nebo územní souhlas a dále pro rozhodnutí o povolení stavby, zařízení nebo terénních úprav anebo jejich ohlášení je závazným stanoviskem podle správního řádu a není samostatným rozhodnutím ve správním řízení.*

Výstavba čistírny odpadních vod za městem

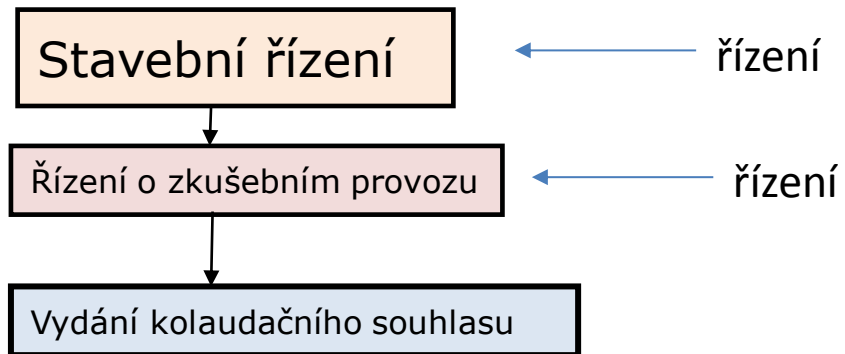
Výstavba malé čistírny odpadních vod za městem

- Příloha č. 1/Kat. II, bod 1.9 zákona o posuzování vlivů, EIA neproběhne,**
- Pod limitem IPPC,**
- Zemědělská půda,**
- Rostoucí dřeviny.**

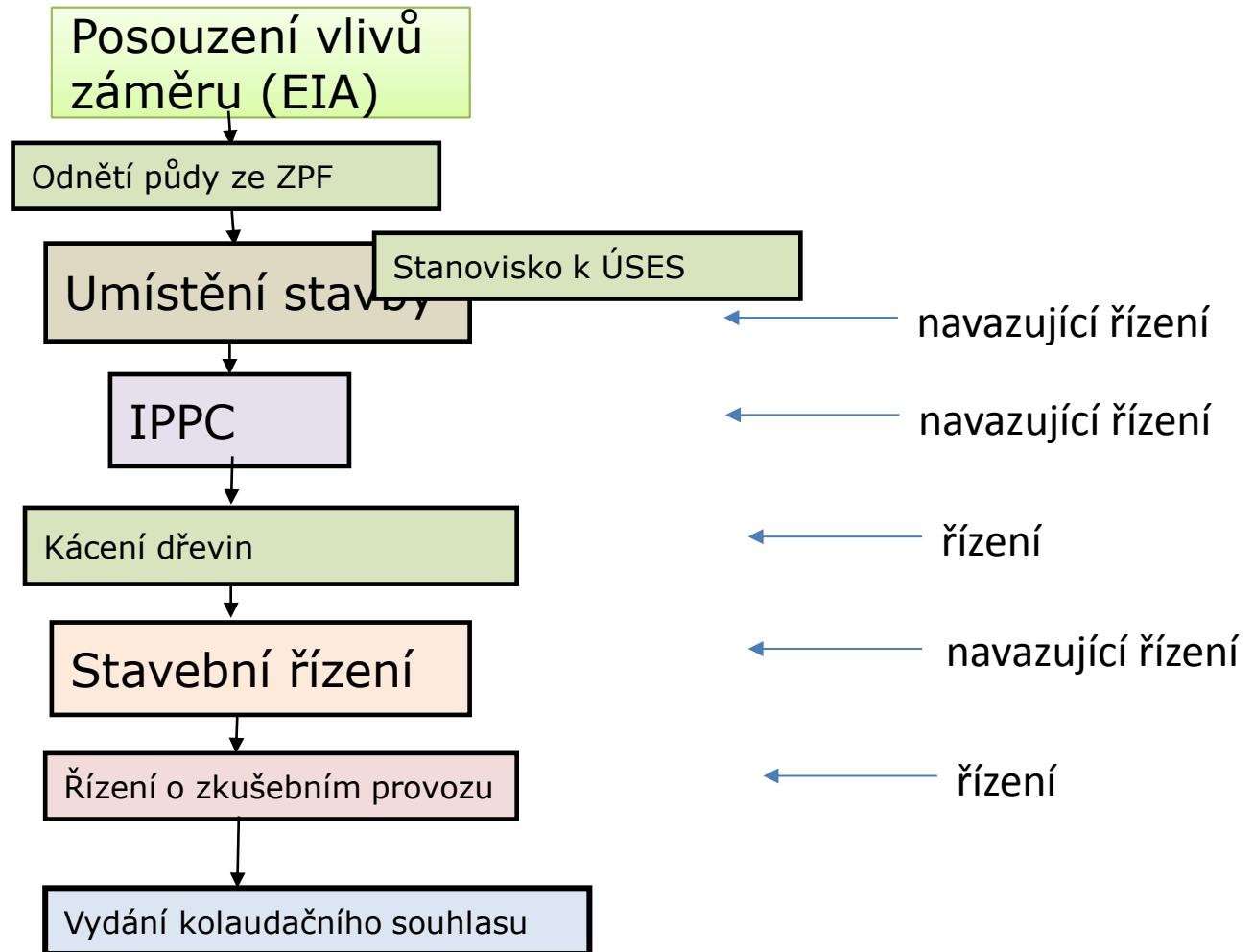
Rekonstrukce malé čistírny odpadních vod za městem

- **Příloha č. 1/Kat. II, bod 1.9 zákona o posuzování vlivů, EIA neproběhne**

Výstavba větší čistírny odpadních vod za městem

- **ÚSES – místní biokoridor (soustava remízků),**
- **Příloha č. 1/Kat. II, bod 1.9 zákona o posuzování vlivů, EIA proběhne,**
- **Nad limitem IPPC,**
- **Zemědělská půda,**
- **Rostoucí dřeviny.**

Aktivní legitimace pro podání žaloby

Podle s. ř. s., především z titulu účastníka, ale
základem je **dotčenost na právech**
(omezení žalobních námitek)

záleží na druhu řízení – rozhodnutí,
zásah, nečinnost, oop, informace

Nutnost vyčerpání opravných prostředků

Přímo podle zvláštního zákona (EIA)

Správní soudnictví

Relevantní čtyři druhy řízení:

- řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,
- ochrana proti nečinnosti správního orgánu,
- řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního,
- řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.